

آیین نامه معاملات دولتی^۱

مصوب ۴۹/۱۲/۲۷ (موضوع ماده ۷۲ قانون محاسبات عمومی)

فصل اول - نصاب معاملات^۲

ماده ۱- معاملات جزئی معاملاتی است که مبلغ آن از یک میلیون ریال^۳ تجاوز نکند. معاملات متوسط معاملاتی است که مبلغ آن از یک میلیون ریال بیشتر و از پانزده میلیون ریال^۴ تجاوز نکند. معاملات عمده معاملاتی است که مبلغ آن پانزده میلیون ریال^۵ بیشتر باشد اجرای مفاد این ماده اصلاحی در ارتش و سازمان های وابسته و تابعه وزارت جنگ و ژاندارمری کشور از تاریخ ۱۳۵۴/۳/۲۵ تنفیذ می گردد.

تبصره ۱- مبنای تصویب و خرید برای معاملات جزئی و متوسط مبلغ معامله و در مورد معاملات عمده مبلغ برآورد است.

تبصره ۲- مبنای تصویب در فروش مبلغ ارزیابی کارشناس منتخب دستگاه است.

فصل دوم - مناقصه

الف - روش انجام مناقصه

ماده ۲- در مورد معاملات جزئی مامور خرید باید به فروشندگان کالا یا انجام دهندگان کار مورد احتیاج مراجعه و پس از مراجعه و پس از تحقیق کامل از بهای کالا یا کار مورد نیاز، معامله را با رعایت صرفه دولت انجام دهد.

مامور خرید باید ذیل سند هزینه را با قید نام و نام خانوادگی و سمت و تاریخ و ذکر اینکه معامله به کمترین بهای ممکن انجام شده است امضاء کند.

^۱ منظور ماده ۷۲ قانون محاسبات عمومی مصوب ۱۳۴۹ است که موضوع ماده ۸۰ قانون فعلی می باشد همچنین به استناد تبصره ۱۴۰ قانون محاسبات عمومی مصوب ۱۳۶۶ تا زمانیکه آیین نامه جدید معاملات دولتی تهیه و تصویب نشده است این آیین نامه لازم الاجرا خواهد بود

^۲ به موجب ماده ۸۰ قانون محاسبات عمومی مصوب سال ۱۳۶۶ معاملات جزئی معاملاتی بود که مبلغ آن از سیصد هزار ریال تجاوز نکند - معاملات متوسط، مبلغ آن از سیصد هزار ریال بیشتر باشد و از دو میلیون ریال تجاوز نکند و معاملات عمده، مبلغ آن از دو میلیون ریال بیشتر باشد لکن به موجب قانون اصلاح بندهای الف و ب و ج ماده ۸۰ و ماده ۸۶ قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۷۳/۷/۲۴ حد نصاب مبالغ در معاملات به شرح فوق اصلاح شد.

^۳ براساس تصویب نامه شماره ۵۱۵۵۷/ت/۳۷۵۳۷-هـ مورخ ۱۳۸۶/۴/۶ هیات محترم وزیران مبلغ به بیست و نه میلیون و سیصد و چهل ریال (۲۹،۳۴۰،۰۰۰) اصلاح گردید.

^۴ براساس تصویب نامه شماره ۵۱۵۵۷/ت/۳۷۵۳۷-هـ مورخ ۱۳۸۶/۴/۶ هیات محترم وزیران به مبلغ دویست و نود و سه میلیون و چهارصد ریال (۲۹۳،۴۰۰،۰۰۰) اصلاح گردید.

^۵ براساس تصویب نامه شماره ۵۱۵۵۷/ت/۳۷۵۳۷-هـ مورخ ۱۳۸۶/۴/۶ هیات محترم وزیران مبلغ به دویست و نود و سه میلیون و چهارصد هزار ریال (۲۹۳،۴۰۰،۰۰۰) اصلاح گردید.

ماده ۳- در مورد معاملات متوسط مامور خرید باید از فروشندگان کالا یا انجام دهندگان کار مورد احتیاج که عمده آنها کمتر از سه نفر نباشد (مگر در مواردی که عمده فروشندگان یا انجام دهندگان کار در محل کمتر باشد) از هر کدام روی برگ جداگانه استعلام بهای کتبی به عمل آورد. به این ترتیب که مامور خرید نوع کالا یا کار مورد معامله و مقدار و مشخصات آن را به طور کامل در برگ استعلام بهای تعیین و فروشندگان کالا یا انجام دهنده کار، حداقل بهای آن را با قید مدت اعتبار بهای اعلام شده در آن تصریح و با ذکر کامل نشانی خود و تاریخ امضاء می کند. مامور خرید باید ذیل برگ های استعلام بها را با ذکر این که استعلام بها وسیله او به عمل آمده است با قید تاریخ و نام و نام خانوادگی و سمت خود امضاء کند.

تبصره ۱- در مواردی که فروشنده یا انجام دهنده کار در محل کمتر از سه نفر باشد مامور خرید مراتب را باید در متن سند هزینه بنویسد و امضا کند.

تبصره ۲- مامور خرید با توجه به مدتی که فروشندگان کالا یا انجام دهندگان کار در برگ استعلام بها برای اعتبار بهای پیشنهاد شده ذکر کرده اند طوری باید اقدام کند که به علت انقضای مدت خسارتی متوجه دولت نشود.

ماده ۴- مامور خرید در صورتیکه حداقل بهای بدست آمده در استعلام بها را عادلانه تشخیص دهد با پیشنهاد دهنده حداقل بهای معامله را انجام خواهد داد.

ماده ۵- در مورد معاملات عمده، معامله باید با انتشار آگهی مناقصه (مناقصه عمومی) یا ارسال دعوتنامه (مناقصه محدود) به تشخیص وزیر انجام شود.^۶

ب - آگهی مناقصه (مناقصه عمومی)

ماده ۶- آگهی مناقصه یک نوبت در روزنامه رسمی کشور به تشخیص دستگاه مناقصه گزار و از یک تا سه نوبت به اقتضای اهمیت معامله در یکی از روزنامه های کثیرالانتشار محل منتشر می گردد و اگر در آن محل روزنامه منتشر نشود در روزنامه شهرستان یا استان یا تهران منتشر خواهد شد.

تبصره ۱- در مواردی که دستگاه مناقصه گزار تشخیص دهد که انتشار آگهی در چند محل ضرورت دارد می تواند در محل هایی که لازم بداند به نشر آگهی اقدام کند.

تبصره ۲- در مواردی که دستگاه مناقصه گزار لازم تشخیص دهد می تواند از سایر وسایل و طرق انتشاراتی از قبیل پخش آگهی در رادیو و یا تلویزیون و یا ارسال آگهی در رادیو و تلویزیون و یا ارسال آگهی برای اشخاص ذیربط و یا الصاق آگهی در معابر عمومی استفاده نماید.

⁶ طبق ماده ۸۱ قانون محاسبات عمومی مصوب سال ۱۳۶۶ انجام معامله از طریق مناقصه عمومی یا محدود به تشخیص وزیر یا بالاترین مقام دستگاه اجرایی یا مقامات مجاز از طرف آنها می باشد.

تبصره ۳- اگر به تشخیص دستگاه مناقصه گزار، موضوع معامله ایجاب کند که علاوه بر انتشار آگهی در داخل کشور موضوع به اطلاع فروشندگان کالا یا انجام دهندگان کار در خارج کشور هم برسد یک نسخه از آگهی باید به وسیله وزارت امور خارجه به هریک از سفارتخانه های مربوط در تهران و یک نسخه هم به سفارتخانه های کشور ایران در ممالک مربوط در خارجه از طریق وزارت مذکور فرستاده شود.

ماده ۷- در آگهی مناقصه باید نکات زیر ذکر شود:

۱. نوع و مقدار کالا و یا کار با ذکر مشخصات
 ۲. مدت و محل و نحوه تحویل کالا یا انجام کار و ترتیب عمل و میزان خسارت در مواردی که طرف معامله در تحویل کالا یا انجام کار کلاً یا بعضاً تاخیر نماید.
 ۳. تصریح این که بهای پیشنهادی باید به مبلغ مشخص یا براساس درصد کسر یا اضافه نسبت به واحد بهای اعلام شده تعیین و پاکت لاک و مهر شده تسلیم شود.
 ۴. مدت قبول پیشنهادها.
 ۵. محل تسلیم پیشنهادها.
 ۶. میزان سپرده شرکت در مناقصه به طور مقطوع که باید به صورت نقد به حساب سپرده دستگاه مناقصه گزار در بانک تحویل و رسید آن به ضمیمه پیشنهاد تسلیم شود.
 ۷. میزان تضمین حسن انجام معامله و ترتیب دریافت و استرداد آن (در صورتی که موضوع معامله کالا باشد، ممکن است به میزان تضمین حسن انجام معامله از کالای مورد معامله دریافت شود و در این صورت باید موضوع در آگهی قید گردد).
 ۸. حداکثر مدتی که برای بررسی پیشنهادها و تشخیص های حائز حداقل و ابلاغ به برنده مناقصه ضرورت دارد.
 ۹. روز و سرعت و محل قرائت پیشنهادها و همچنین مجاز بودن حضور پیشنهاد دهندگان یا نمایندگان آنها در کمیسیون مناقصه.
 ۱۰. میزان پیش پرداخت در صورتی که به تشخیص دستگاه مناقصه گزار پرداخت آن به برنده مناقصه لازم باشد و ترتیب پرداخت و واریز آن.
 ۱۱. محل توزیع و فروش نقشه ها و برگ شرایط و مشخصات در صورت لزوم.
 ۱۲. محل توزیع نمونه های ضمانتنامه و قرارداد اگر تهیه آن لازم باشد که در این صورت ضمانتنامه عیناً مطابق نمونه باید تنظیم و نمونه قرارداد با قید این که مورد قبول است باید امضاء و ضمیمه پیشنهاد شود.
 ۱۳. تصریح این نکته که شرکت در مناقصه و دادن پیشنهاد به منزله قبول اختیارات و تکالیف دستگاه مناقصه گزار موضوع ماده ۱۰ این آیین نامه می باشد.
- ماده ۸-** دستگاه مناقصه گزار در صورتی که ذکر شرایط خاصی را علاوه بر آنچه در ماده ۷ ذکر شده است لازم تشخیص دهد، مشروط بر اینکه با قوانین و مفاد این آیین نامه مغایر نباشد می تواند در متن

آگهی یا در نقشه ها و برگ شرایط مشخصات درج نماید به طوری که عموم داوطلبان قبل از تسلیم پیشنهاد از مفاد آن اطلاع حاصل کنند ولی منظور داشتن امتیازات جدید برای برنده مناقصه دهندگان انعقاد قرارداد یا اجرای قرارداد به هر عنوان ممنوع می باشد.

ماده ۹- در صورتی که شرایط مناقصه که بر طبق مواد ۷ و ۸ باید در آگهی ذکر شود مفصل باشد و درج آن در روزنامه مستلزم هزینه زیاد گردد ممکن است نوع کالا یا کار مورد معامله و مقدار و مدت و محل تحویل و میزان پیش پرداخت و مدت و محل قبول پیشنهادها در آگهی درج شود و تصریح گردد که نقشه ها و برگ شرایط و مشخصات معامله در محل معین موجود است و پیشنهاد دهندگان باید یک نسخه از آن را دریافت و با قید قبولی امضا کرده و به پیشنهاد خود ضمیمه و تسلیم نماید.

ماده ۱۰- دستگاه مناقصه گزار درخصوص اتخاذ تصمیم در مورد پیشنهاد های واصله و انعقاد قرارداد دارای تکالیف و اختیارات زیر می باشند:

۱. دستگاه مناقصه گزار مکلف است سپرده شرکت در مناقصه برنده مناقصه را در صورتی که حاضر به انجام معامله نشود و همچنین سپرده نفر دوم را در صورتی که براساس تبصره ماده ۲۷ برای انجام معامله به او رجوع شود از انجام معامله امتناع نماید ضبط کند.

۲. دستگاه مناقصه گزار اختیار دارد مقدار کالا یا کار مورد معامله را تا بیست و پنج درصد افزایش یا کاهش دهد مشروط بر اینکه کلیه محاسبات فنی نسبت به این افزایش یا کاهش متناسباً رعایت و تطبیق نماید.

۳. دستگاه مناقصه گزار مجاز نیست به پیشنهادات مبهم و مشروط و بدون سپرده و پیشنهاداتی که بعد از انقضای مدت مقرر در آگهی برسد ترتیب اثر دهد.

۴. دستگاه مناقصه گزار در رد هر یک یا تمام پیشنهادها مختار است.

۵. هزینه ثبت قرارداد در دفتر خانه اسناد رسمی به عهده برنده مناقصه خواهد بود.

۶. دستگاه مناقصه گزار مکلف است هرگونه مالیات یا عوارض که بابت معامله به طرف قرارداد تعلق گیرد از بهای کارکرد یا کالای تحویلی در موقع پرداخت مطالبات او کسر کند.

ماده ۱۱- دستگاه مناقصه گزار مکلف به رعایت نکات زیر می باشد:

۱. مدت قبول پیشنهادها در مورد آگهی هایی که در داخل کشور منتشر می شود از تاریخ اولین نوبت انتشار از ده روز نباید کمتر باشد و در مورد آگهی هایی که در خارج از کشور طبق تبصره ۳ ماده ۶ منتشر می شود از ۶۰ روز نباید کمتر تعیین شود.

۲. در صورتی که به تشخیص دستگاه مناقصه گزار نوع معامله ایجاب کند که نقشه یا برگ شرایط و مشخصات و نمونه های ضمانتنامه و قرارداد و مدارک دیگری تهیه شود قبل از نشر آگهی باید آنها را تهیه کند.

۳. میزان پیش پرداخت نباید از بیست و پنج درصد مبلغ معامله تجاوز کند و منحصرأ" در قبال ضمانت نامه بانکی خواهد شد.

۴. میزان سپرده شرکت در مناقصه باتوجه به موضوع و خصوصیات معامله نباید از پنج درصد مبلغ برآوردی معامله کمتر باشد ولی در صورتی که میزان سپرده به مآخذ فوق از پانصد هزار ریال بیشتر شود دستگاه مناقصه گزار می تواند میزان سپرده را به مبلغ متناسب که از پانصد هزار ریال کمتر نباشد تقلیل دهد.

۵. حداقل میزان تضمین حسن انجام معامله که باید قبل از انعقاد قرارداد اخذ شود در مورد معاملاتی که موضوع آن انجام امور ساختمانی یا باربری یا فروش ماشین آلات باشد پنج درصد و در مورد سایر معاملات ده درصد مبلغ معامله می باشد و باید به صورت نقد به حساب سپرده بانکی دستگاه مناقصه گزار تحویل شود. در مورد معاملات ساختمانی و باربری علاوه بر پنج درصد مذکور دستگاه مناقصه گزار باید از هر پرداخت معادل ده درصد کسر و به حساب سپرده بانکی بابت تضمین حسن انجام معامله منظور کند.

ج - دعوتنامه (مناقصه محدود)

ماده ۱۲- دعوت نامه شرکت در مناقصه محدود برای اشخاصی ارسال می شود که صلاحیت آنها برای شرکت در معامله مورد نظر قبلاً" تشخیص داده شده و نام آنها در فهرست واجدین صلاحیت درج شده باشد.

ماده ۱۳- تشخیص صلاحیت براساس میزان سرمایه « ماشین آلات » و لوازم کار « کادر فنی » تخصص، سابقه عمل و سایر شرایطی به عمل خواهد آمد که به اقتضای نوع معامله از طرف وزارتخانه یا موسسه دولتی تعیین می شود. ضوابط مذکور در آگهی که به این منظور حداقل یک نوبت در روزنامه رسمی کشور و یا روزنامه کثیرالانتشار منتشر می شود اعلام خواهد شد که داوطلبان در مهلت مقرر در آگهی اطلاعات و مدارک لازم را ارسال دارند.

ماده ۱۴- برای تشخیص صلاحیت کمیسیونی مرکب از سه نفر عضو که از طرف وزیر یا رئیس موسسه به اقتضای تخصص و بصیرت انتخاب خواهند شد تشکیل می شود. کمیسیون مذکور پس از رسیدگی به مدارک داوطلبان واجد صلاحیت برای هر رشته از معاملات انتخاب و عنداللزوم آنها را درجه بندی می کند و در صورتی که تعداد واجدین صلاحیت در هر رشته یا در هر درجه از پنج نفر کمتر نباشد نتیجه پس از تایید وزیر یا رئیس موسسه دولتی مربوط به آنها ابلاغ و اسامی اشخاص مذکور در فهرست واجدین صلاحیت درج خواهد شد که برای ۳ سال معتبر است.

تبصره - وزارتخانه ها یا موسسات دولتی می توانند با تصویب کمیسیون مذکور در این ماده قبل از انقضای ۳ سال مقرر نام اشخاصی را به فهرست واجدین صلاحیت اضافه کند یا از آن حذف نمایند.

ماده ۱۵- دعوتنامه شرکت در مناقصه محدود باید برای کلیه اشخاصی که نام آنها در فهرست واجدین صلاحیت برای معامله مورد نظر مندرج است ارسال گردد مگر آن که در فهرست مزبور حداکثر معاملاتی که در زمان واحد می توان به یک شخص واگذار نمود پیش بینی شده باشد که در این صورت از کسانی که معاملات واگذاری به آنها از نصاب مذکور تجاوز کرده باشد دعوت به عمل نخواهد آمد.

ماده ۱۶- وزارتخانه ها و موسسات دولتی می توانند فهرست واجدین صلاحیت یک وزارتخانه یا موسسه دولتی را مورد عمل قرار دهند.

ماده ۱۷- دولت مکلف است حداکثر ظرف دو سال از تاریخ اجرای این آیین نامه فهرست واجدین صلاحیت واحدی برای هر نوع معامله تهیه نموده تا برای مناقصه محدود مورد استفاده کلیه وزارتخانه ها و موسسات دولتی قرار گیرد. نحوه اجرای این ماده از طرف هیات وزیران بنا بر پیشنهاد وزارت دارایی تعیین و به موقع اجرا گذارده خواهد شد.

ماده ۱۸ - مقررات مربوط به مناقصه عمومی در صورتی که با مقررات مناقصه محدود مغایر نباشد در مناقصه محدود نیز لازم الرعایه است.

د - کمیسیون مناقصه

ماده ۱۹- کمیسیون مناقصه در مرکز از سه نفر به شرح زیر تشکیل می شود:

۱. معاون وزارتخانه یا موسسه دولتی یا یک نفر نماینده به انتخاب وزیر یا رئیس موسسه مربوطه.

۲. ذیحساب وزارتخانه یا موسسه دولتی یا نماینده او.

۳. رئیس قسمت تقاضا کننده مورد معامله یا نماینده او.

ماده ۲۰ - در شهرستان ها کمیسیون مناقصه از سه نفر به شرح زیر تشکیل می شود:

۱. رئیس دستگاه مناقصه گزار یا نماینده او.

۲. ذیحساب مربوط یا نماینده او.

۳. مسئول امور تدارکات دستگاه مناقصه گزار یا نماینده او.

تبصره - در مورد معاملات مربوط به اداره دارایی رئیس حسابداری اداره دارایی به جای ذیحساب شهرستان در کمیسیون مناقصه شرکت خواهد کرد.

ماده ۲۱- در مواردی که معامله مربوط به امور فنی باشد حضور یک نفر مامور فنی به انتخاب دستگاه مناقصه گزار در کمیسیون مناقصه ضرورت دارد.

ماده ۲۲- در صورتی که در مدت مقرر پیشنهادی نرسیده باشد دستگاه مناقصه گزار ۷۱ قانون محاسبات عمومی احاله کند.^۷

ماده ۲۳ - در صورتی که در مدت مقرر پیشنهاد رسیده باشد کمیسیون تشکیل می شود و پیشنهاد های رسیده را اعم از این که یک یا بیشتر باشد مفتوح و رسیدگی به شرح زیر اتخاذ تصمیم خواهد نمود در صورتی که به نظر کمیسیون مناقصه کمترین بهای پیشنهاد شده (یا بهای پیشنهاد شده در موردی که یک پیشنهاد رسیده باشد) عادلانه باشد کمیسیون پیشنهاد دهنده را به عنوان برنده مناقصه اعلام خواهد نمود و در غیر این صورت میتواند اظهار نظر کند که مناقصه تجدید یا حداقل از سه نفر استعلام بها شود و نتیجه آن در کمیسیون مطرح گردد.

⁷ مفاد ماده ۷۱ قانون محاسبات قلمی در مواد ۸۳ و ۸۴ قانون محاسبات عمومی مصوب ۱۳۶۶ منظور شده است.

در صورتی که حداقل بهای به دست آمده در استعلام بها کمتر از حداقل بهای پیشنهاد شده در مناقصه باشد کمیسیون پیشنهاد دهنده حداقل بها در استعلام را حائز حداقل اعلام می کند مگر اینکه تفاوت بین دو بها کمتر از پنج درصد باشد که در این صورت اگر پیشنهاد دهنده حداقل در مناقصه حاضر باشد به حداقل بهای به دست آمده در استعلام معامله را انجام دهد به عنوان برنده مناقصه اعلام خواهد شد و در صورتی که حداقل بهای به دست آمده در استعلام برابر یا بیشتر از حداقل بهای پیشنهاد شده در مناقصه باشد یا در استعلام بها کسی داوطلب معامله نباشد یا تعداد داوطلبان کمتر از ۳ نفر باشد کمیسیون می تواند پیشنهاد دهنده حداقل در مناقصه را به عنوان برنده مناقصه اعلام کند یا رای به تجدید مناقصه دهد.

تبصره ۱- مناقصه گزار در مواردی که میسر تشخیص دهد باید قبل از روز افتتاح پیشنهاد شاخص قیمت های مربوط به مورد مناقصه را به وسائل مقتضی و مطمئن به طور محرمانه تهیه نموده و در پاکت لاک و مهر شده در اختیار کمیسیون مناقصه قرار دهد تا روز افتتاح پیشنهادات پس از قرائت پیشنهادات واصله مورد استفاده و اتخاذ تصمیم کمیسیون مناقصه قرار گیرد.

تبصره ۲- در مواردی که کمیسیون مناقصه رای به تجدید مناقصه دهد احاله موضوع برای اتخاذ تصمیم دیگر به کمیسیون مقرر در ماده ۷۱ قانون محاسبات عمومی^۸ بلا مانع است.

ماده ۲۴- در مواردی که موضوع مناقصه چند نوع کالا یا کار باشد هرگاه در شرایط مناقصه اختیار تفکیک مورد معامله برای دستگاه مناقصه گزار پیش بینی نشده باشد کمیسیون می تواند شخصی را که بهای پیشنهادی او در مجموع کمتر است برنده مناقصه اعلام کند.

هـ - اجرای نظر کمیسیون مناقصه

ماده ۲۵- در صورتی که کمیسیون مناقصه برنده مناقصه را اعلام کند دستگاه مناقصه گزار باید نتیجه را به برنده مناقصه ابلاغ کند که برای انجام معامله مراجعه کند، مگر این که مبلغ معامله از ده میلیون^۹

^۸ به توضیح پاورقی مربوط به ماده ۲۲ مراجعه شود.

^۹ شماره ۸۰۶۲/۴/۱۵/۱۳۶۰

وزارت امور اقتصادی و دارائی

اصلاحیه ماده ۲۵ آئین نامه معاملاتی دولتی که در جلسه مورخ ۶۰/۳/۲۰ کمیسیون امور اقتصادی و دارائی مجلس شورای اسلامی تصویب شده و بتائید شورای نگهبان رسیده است برای اجرا به پیوست ابلاغ میگردد.

نخست وزیر : محمدعلی رجائی

اصلاحیه ماده ۲۵ آئین نامه معاملات دولتی مصوب ۱۳۵۴/۱۲/۱۸

ماده واحده : مبلغ معامله مذکور در ماده ۲۵ آئین نامه معاملات دولتی به ده میلیون ریال افزایش می یابد.

اصلاحیه فوق مشتمل بر ماده واحده باستناد ماده ۷۲ قانون محاسبات عمومی و ماده ۴۷ آئین نامه معاملات دولتی در جلسه روز چهارشنبه بیستم خرداد ماه یکهزار و سیصد و شصت شمسی بتصویب کمیسیون امور اقتصادی و دارائی رسیده و شورای محترم نگهبان آنرا تایید نموده است.

رئیس مجلس شورای اسلامی : اکبر هاشمی

ریال زیادت‌تر باشد و یا نظر مامور فنی که در کمیسیون حضور داشته منطبق با نظر کمیسیون نباشد که در این صورت ابلاغ نتیجه به برنده مناقصه موکول به موافقت وزیر یا رئیس موسسه یا کسانی می‌باشد که در مرکز یا شهرستانها برای انجام این امر مجاز شده باشند و در صورت عدم موافقت مقامات مزبور به تشخیص دستگاه مناقصه‌گزار مناقصه جدید یا موضوع برای اتخاذ تصمیم به کمیسیون مقرر در ماده ۷۱ قانون محاسبات عمومی ارجاع خواهد شد.^{۱۰}

تبصره- احکام ابلاغ مقرر در قانون مالیات‌های مستقیم در مورد ابلاغ نتیجه مناقصه مجری خواهد بود.

ماده ۲۶- در مواردی که کمیسیون مناقصه برنده مناقصه را اعلام کرده باشد سپرده او و شخصی که بهای پیشنهادی او در مرتبه دوم قرار دارد (مگر اینکه رجوع به او طبق تبصره ۱ ماده ۲۷ میسر نباشد) نگاهداری و سپرده سایر پیشنهاد دهندگان مسترد خواهد شد.

ماده ۲۷ - در صورتی که برنده مناقصه از تاریخ ابلاغ نتیجه مناقصه ظرف مدت هفت روز به استثنای ایام تعطیل نسبت به سپردن تضمین حسن انجام معامله اقدام نکند و یا برای انجام معامله حاضر نشود سپرده شرکت در مناقصه او ضبط می‌شود و مراتب به شخصی که پیشنهاد او در مرتبه دوم قرار دارد با رعایت مفاد تبصره این ماده ابلاغ می‌گردد. اگر او هم از تاریخ ابلاغ نتیجه مناقصه ظرف مدت ۷ روز به استثنای ایام تعطیل نسبت به سپردن تضمین حسن انجام معامله اقدام نکند و یا برای انجام معامله حاضر نشود سپرده او هم ضبط می‌شود و در این صورت به تشخیص دستگاه مناقصه‌گزار مناقصه تجدید یا موضوع برای اتخاذ تصمیم به کمیسیون مقرر در ماده ۷۱^{۱۱} قانون محاسبات عمومی ارجاع خواهد شد.

تبصره ۱- به شخصی که بهای پیشنهادی او در مرتبه دوم قرارداد به شرطی که ابلاغ می‌شود که تفاوت بهای پیشنهادی او با برنده مناقصه از مبلغ سپرده بیشتر نباشد، در این صورت رجوع به او ممنوع است.

تبصره ۲- مدت هفت روز مقرر در این ماده در مورد معاملاتی که طرف معامله در خارج از کشور اقامت دارد ممکن است حداکثر تا یک ماه تعیین شود مشروط بر این که در آگهی مناقصه یا برگ شرایط آن ذکر شده باشد.

ماده ۲۸- ماموران مسئول در دستگاه مناقصه‌گزار موظفند با توجه به مدت مقرر در آگهی با دعوتنامه مناقصه برای ابلاغ نتیجه مناقصه به برنده به نحوی اقدام نمایند که به علت انقضای مدت خسارتی متوجه دستگاه مناقصه‌گزار نشود والا مورد تعقیب قرار خواهند گرفت.

ماده ۲۹ - در صورتی که حائز حداقل بها بیش از یک نفر باشد و نسبت به انجام معامله با یکی از آنها در مهلتی که کمیسیون تعیین خواهد کرد بین آنها توافق نشود حق تقدم با برنده مناقصه خواهد بود که در محل انجام کار سکونت دارد در صورتی که سایرین نیز واجدین شرایط باشند کمیسیون برنده مناقصه را از طریق قرعه تعیین خواهد کرد.

¹⁰ به توضیح پاورقی مربوط به ماده ۲۲ مراجعه شود.

¹¹ به توضیح پاورقی مربوط به ماده ۲۲ مراجعه شود.

فصل سوم - انعقاد قرارداد

ماده ۳۰ - در معاملاتی که تحویل مورد معامله در مهلت مقرر در ماده ۲۷ این آیین نامه میسر نباشد باید قرارداد منعقد شود.

ماده ۳۱ - در قرارداد نکات زیر باید قید گردد.

۱. نام متعاملین.
۲. نوع و مقدار مورد معامله با مشخصات کامل آنها.
۳. مدت انجام تعهد و محل و شرایط تحویل مورد معامله.
۴. ترتیب عمل و میزان خسارات در مواردی که برنده مناقصه در انجام تعهدات جزء یا کلاً تاخیر نماید.
۵. الزام تحویل کالا بر طبق نمونه ممهور در صورتی که تهیه نمونه لازم باشد، در این صورت باید نمونه کالا یا مهر طرفین معامله ممهور و نزد مناقصه گزار نگاهداری شود.
۶. اقرار برنده مناقصه به این که از مشخصات کالا یا کار مورد معامله و مقتضیات محل تحویل کالا یا انجام کار اطلاع کامل دارد.
۷. اختیار مناقصه گزار نسبت به افزایش یا کاهش مورد معامله در مدت قرارداد تا میزان بیست و پنج درصد مقدار مندرج در قرارداد.
۸. بهای مورد معامله و ترتیب پرداخت آن در مواردی که انجام کار براساس واحد بها باشد، بهای مورد معامله برآورد و در قرارداد ذکر می شود ولی بهای کارهای انجام یافته براساس واحد بها احتساب و پرداخت خواهد شد.
۹. مبلغ پیش پرداخت و ترتیب واریز آن در صورتی که در شرایط مناقصه ذکر شده باشد.
۱۰. میزان تضمین حسن انجام معامله و نحوه وصول اقساط آن در مورد امور ساختمانی و باربری و ترتیب استرداد آن بر اساس شرایط مناقصه.
۱۱. مدت فاصله زمانی بین تحویل موقت و تحویل قطعی در قراردادهای مربوط به ساختمان و راهسازی و نظائر آن براساس شرایط مناقصه.
۱۲. اقرار به عدم شمول ممنوعیت موضوع قانون راجع به منع مداخله وزرا و نمایندگان مجلسین و کارمندان دولت در معاملات دولتی و کشوری مصوب دی ماه ۱۳۳۷.
۱۳. سایر تعهداتی که در شرایط مناقصه ذکر شده است.
۱۴. سایر شرایط که مورد توافق طرفین معامله قرار گیرد مشروط بر آن که متضمن امتیازاتی علاوه بر آنچه در شرایط مناقصه ذکر شده برای فروشنده نباشد.

فصل چهارم - ترتیب تحویل کالا یا خدمت.

ماده ۳۲ - تحویل مورد معامله به شرح زیر باشد انجام شود:

- الف- در مورد معاملات جزئی به وسیله و مسئولیت انبار دار یا تحویل گیرنده کار حسب مورد.
- ب- در مورد معاملات متوسط به وسیله و مسئولیت انباردار یا تحویل گیرنده کار و نماینده قسمت تقاضا کننده .

ج- در مورد معاملات عمده به وسیله و مسئولیت انباردار یا تحویل گیرنده کار و نماینده قسمت تقاضا کننده و نماینده دیگری که در مرکز از طرف وزارتخانه یا موسسه دولتی و در شهرستان ها از طرف دستگاه مناقصه گزار تعیین خواهد شد.

تبصره ۱- تحویل مورد معامله در موارد مندرج در بند ب و ج این ماده با تنظیم صورت مجلس باید انجام شود و پس از این که مسلم شد کالا یا کار دارای تمام مشخصات لازم می باشد مراتب و مقدار آن در صورت مجلس تحویلی ذکر و از طرف مسئولان مربوط با ذکر نام و نام خانوادگی و سمت و تاریخ باید امضا شود. در مورد بند الف گواهی تطبیق مشخصات و مقدار کالا با کار به عهده انباردار یا تحویل گیرنده کار می باشد.

تبصره ۲- در مواردی که تشخیص مشخصات مورد معامله محتاج به بصیرت و تخصص باشد نماینده قسمت تقاضا کننده از بین کسانی باید انتخاب شود که دارای اطلاعات کافی در این خصوص باشد و این مسئولی را عهده دار خواهد بود.

ماده ۲۳- برای کالاهای تحویل شده در تمام موارد باید قبض انبار که دارای شماره مسلسل باشد صادر گردد و به امضای انبار دار برسد و در ادارات دفتر انبار ثبت و شماره ثبت دفتر انبار در روی قبض ذکر شود.

تبصره - در مواردی که کالا در خارج از انبار تحویل می گردد و به انبار وارد نمی شود با در نظر گرفتن مفاد ماده ۳۲ و تبصره های آن حسب مورد اقدام خواهد شد و تحویل گیرنده کالا به جای انباردار تکالیف مربوط را انجام خواهد داد و رسید یا صورت مجلس مربوط حسب مورد مبنای صدور قبض انبار و حواله انبار قرار خواهد گرفت.

ماده ۳۴- در صورتی که در شرایط معامله برای تحویل مورد معامله علاوه بر آنچه در مواد ۳۲ و ۳۳ تعیین شده، تکالیف دیگری نیز پیش بینی شده باشد باید اجرا شود.

ماده ۳۵- در مواردی که بین مسئولان تحویل مورد معامله مذکور در بندهای ب و ج ماده ۳۲ از لحاظ مشخصات و سایر مسائل مربوط به کار یا کالایی که باید تحویل گرفته شود اختلاف نظر باشد هریک از مسئولان مذکور نظر خود را در صورت مجلس قید خواهند کرد و ترتیب انجام تحویل مورد معامله در مرکز از طرف وزارتخانه یا موسسه و در شهرستانها از طرف مسئول دستگاه مناقصه گزار طبق جلب نظر افراد بصیر و مطلع تعیین خواهد شد.

فصل پنجم - مزایده

ماده ۳۶- در مورد معاملات جزیی مامور فروش مکلف است به داوطلبان معامله مراجعه و پس از تحقیق کامل از بها با رعایت صرفه دولت معامله را انجام دهد و سند مربوط را با تعهد به این که معامله با بیشترین بهای ممکن انجام شده است و با ذکر نام و نام خانوادگی و سمت و تاریخ امضا کند.

ماده ۳۷- در مورد معاملات متوسط حراج به شرح زیر انجام خواهد شد:

۱. اطلاعات کلی در مورد نوع و مشخصات و مقدار مورد معامله و روز و ساعت و محل حراج و سایر شرایطی که لازم باشد باید با آگهی در روزنامه و در صورت ضرورت به وسائل و طرق انتشاراتی دیگر از قبیل رادیو یا تلویزیون یا الصاق آگهی در معابر به اطلاع عموم برسد.

۲. مورد معامله باید قبلاً "ارزیابی شود و حراج از بهای تعیین شده شروع گردد و به خریداری که بالاترین بها را پیشنهاد کند واگذار شود. اگر حداقل به قیمت ارزیابی شده داوطلب پیدا نشود مجدداً" باید ارزیابی شود.

ماده ۳۸ - در مورد معاملات عمده انتشار آگهی مزایده به شرح زیر به عمل می آید:

۱. در آگهی مزایده شرایطی که طبق این آیین نامه برای آگهی مناقصه پیش بینی شده در صورتی که با عمل مزایده منطبق باشد رعایت شود.

۲. مقرراتی که در این آیین نامه در مورد ترتیب تشکیل کمیسیون مناقصه و اتخاذ تصمیم در کمیسیون مذکور و اجرای کمیسیون و انعقاد قرارداد و تحویل مورد معامله معین شده در صورتی که با عمل مزایده منطبق باشد باید اجرا شود.

فصل ششم - مقررات عمومی

ماده ۳۹- اختلافات ناشی از معاملات موضوع این آیین نامه که بین طرفین معامله ایجاد می شود در هیاتی مرکب از نماینده دستگاه مناقصه گزار و نماینده وزارت دارایی مطرح می شود. هیات مذکور می تواند با طرف قرارداد توافق کند. این توافق برای طرفین قابل اجرا و غیر قابل اعتراض است و در صورت عدم حصول توافق مدعی می تواند به دادگاه صلاحیت در دادگستری مراجع نماید.

ماده ۴۰- وزارتخانه ها و موسسات دولتی باید مایحتاج خود را به موقع پیش بینی و در فصل مناسب تهیه کنند.

ماده ۴۱- دریافت ضمانت نامه بانکی یا اسناد خزانه یا اوراق قرضه دولتی به عنوان سپرده شرکت در مناقصه یا مزایده و یا تضمین حسن انجام معامله بلامانع می باشد و در هر صورت به تشخیص دستگاه مناقصه گزار در هر موقع قابل تبدیل به یکدیگر می باشد.

تبصره - ترتیب دریافت و نگاهداری و استرداد اوراق قرضه دولتی یا اسناد خزانه طبق دستورالعملی که از طرف وزارت دارایی صادر خواهد شد تعیین می گردد.

ماده ۴۲- در مورد معاملات موضوع بند ۱ ماده ۶۸ قانون محاسبات عمومی فروشنده باید مورد معامله را در اختیار داشته یا تولید کننده یا انجام دهنده آن باشد یا این که وظیفه تهیه و فروش مورد معامله را به عهده داشته باشد.^{۱۲}

¹² باتوجه به قانون محاسبات عمومی مصوب سال ۱۳۶۶، مراتب مندرج در مواد ۴۲ الی ۴۵ این آیین نامه که در آنها به بندهایی از ماده ۶۸ قانون محاسبات عمومی (قانون سابق) اشاره شده است، حسب مورد، مشمول بند مربوطه از ماده ۷۹ قانون محاسبات عمومی جدید است .

ماده ۴۳- بهای مورد معامله موضوع بند ۲ و مستظرفه موضوع بند ۴ و کالاهای و حقوقی موضوع بند ۸ ماده ۶۸ قانون محاسبات عمومی وسیله یک نفر مأمور بصیر به انتخاب دستگاه خریدار یا فروشنده تعیین و پس از تایید وزیر یا مسئول موسسه دولتی مربوطه معامله انجام خواهد شد.

ماده ۴۴- بهای خدمات هنری و خدمات صنعت گران در صنایع مستظرفه و کارشناسی موضوع بند ۴ ماده ۶۸ قانون محاسبات عمومی جز در مواردی که تعرفه مبتنی بر قانون وجود دارد در وزارتخانه ها و موسسات دولتی که حسب وظائف محوله مستمرا" نیاز به این گونه خدمات دارند، طبق تعرفه ای که بنا به پیشنهاد دستگاه مربوط و موافقت وزارت دارایی به تصویب هیات وزیران می رسد پرداخت می شود.

بهای خدمات فوق در غیر موارد مذکور بنا بر توافق قسمت تقاضا کننده با طرف معامله تعیین و پس از تایید وزیر یا رئیس موسسه دولتی مربوط یا کسانی که از طرف او مجاز هستند قابل تادیه خواهد بود.

ماده ۴۵- در مورد معاملات موضوع بند ۵ ماده ۶۸ قانون محاسبات عمومی بهای کارهای انحصاری دولتی به نرخ اعلام شده و کالاهای ساخت کارخانه های خارجی که نماینده انحصاری فروش در ایران دارند و کالاهای ساخت کارخانه های داخلی به نرخ اعلام شده از طرف وزارت اقتصاد پرداخت خواهد شد.

تبصره ۱- در مواردی که نماینده فروش کالاهای انحصاری دولتی نباشد، کالای مورد نیاز از دارندگان دیگر با رعایت مقررات مواد ۶۹ یا ۷۱ قانون محاسبات عمومی خریداری خواهد شد.

تبصره ۲- در مواردی که نماینده انحصاری فروش کالای ساخت کارخانه های خارجی یا کارخانه های داخلی کالا را موجود نداشته باشد یا به نرخ اعلام شده از طرف وزارت اقتصاد نفروشد، دستگاه خریدار می تواند کالای مورد نیاز را از سایر فروشندگان با رعایت مقررات مواد ۶۹ یا ۷۱ قانون محاسبات عمومی خریداری کند و در صورتی که کالا را از نماینده انحصاری فروش یا کارخانه داخلی با نرخ بیشتری خریداری کند باید مراتب را به وزارت اقتصاد اعلام کند.

ماده ۴۶- کمیسیون موضوع ماده ۷۱ قانون محاسبات عمومی با حضور کلیه اعضا رسمیت دارد و تصمیمات کمیسیون با اکثریت اعضا معتبر خواهد بود.^{۱۳}

^{۱۳}اولا" کمیسیون ماده ۷۱ قانون قبلی در مواد ۸۳ و ۸۴ قانون محاسبات جدید دیده شده و ثانیا" ماده ۸۵ قانون محاسبات عمومی مصوب سال ۱۳۶۶ علاوه بر مراتب مندرج در ماده ۴۶ آیین نامه معاملات دولتی مقرر می دارد که کلیه اعضای هیات مکلف به ابراز نظر خود نسبت به گزارش توجیهی دستگاه اجرایی مربوطه می باشند.

ماده ۴۷ - هرگونه تغییر در مقررات این آیین نامه بنا به پیشنهاد وزارت دارایی و تصویب کمیسیون دارایی مجلس شورای ملی به عمل خواهد آمد.

روزنامه رسمی شماره ۱۴۱۵۲-۱۸/۷/۱۴۳۴-۱۳۷۲۱/۱۳۷۲۱-۲۱۲۱هـ - ۱۳۷۲/۷/۱۱